خۆسووککردن

ئەمجەد شاکەلی

فیلمێکی کوردی–تورکییە، نووسین و سیناریۆ و ڕێژی و مۆنتاژ و تەواوی کارەکان: میتی تورکیا و بەرەی تورکمانی عیراق و یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان.

ئەکتەرە سەرەکییەکان و قارەمانانی فیلمەکە: جەلال تاڵەبانی، سەنعان قەسساب، کابرایەکی سەر بە میتی تورکیا.

ئەکتەرە لاوەکییەکان: پارێزگاری هەولێری یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان و کۆمەڵە چەکدارێکی کورد و تورکمان.

کات: ساڵی 2001.

شوێن: باشووری کوردستان، دەوروبەری شارۆچکەی کۆیە.

درێژی فیلمەکە: نێزیکەی پازدە خولەک.

دەشتاییەکی ڕەقەن و بەژە و چەند چەکدارێکی لێ ڕاوەستاون. هەندێک لە چەکدارەکان جلی کوردییان لەبەردایە و هەندیکیشیان پانتۆڵ و کراس. "سەنعان قەسساب"ی سەرۆکی بەرەی تورکمانی و چەند کەسێکی دیکەیش، ڕاوەستاون بۆ پێشوازی کەسێک یا کەسانێک و چاوەنۆڕی دابەزین و نیشتنەوەی هەلیکۆپتەرێکن، کە پێدەچێت هەلیکۆپتەری لەشکریی تورکی بێت. هەلیکۆپتەر بە ئاسمانەوەیە و بە هارەهاڕ پەیدا دەبێت. هەلیکۆپتەر دەنیشێتەوە و خولانەوەی بە هێزی پەروانەکەی، دەبێتە هۆی با و تۆزێکی زۆر بەهێز. چەند کەسێک لە هەلیکۆپتەرەکە دێنە خوارێ. یەکێک لەو کەسانە، جلی سیڤیل(مەدەنی)ی لەبەردایە، و پێدەچێت کارمەندێکی گەورەی تورکی بێت. ئیدی کارمەندی "میت"، دەسگای سێخوڕی و هەواڵگری تورکییە یا کارمەندی لەشکریی تورکییە، ئەوە ڕوون نابێتەوە و مەگەر خوا و قارەمانانی فیلمەکە بیزانن. ئەو پیاوە پانتۆڵێکی بۆر و چاکەتێکی شینی لەبەردایە و ملپێچیشی لە ملە. کە دادەبەزێت، هەردوو دەستەکانی دەخاتە سەر سەری، بۆ ئەوەی هەوای بەهێزی سووڕانەوەی پەروانەی هەلیکۆپتەرەکە، پرچە تەنک و نێوەڕووتاوەکەی، نەشێوێنێت و تێکنەدات. سەنعان قەسساب و خەڵکانێک، کە لەوێ چاوەڕوانن، دەچنە پیری ئەو کابرایەوە و ئەویش بەرەو ڕووی ئەوان دێت. پێشوازیکەران و کابرا دەگەنە یەکدی و یەکتر لە ئامێز دەگرن و دەستی یەکدی دەگوشن و ماچ و مۆچی یەکدی دەکەن و هەموو وێکرا، ڕوودەکەنە خانوویەکی بۆری لە بلۆک و چیمەنتۆ دروستکراو. دەچنە ژوورێکی درێژکۆڵەی ئاساییەوە، کە چەند کورسی و ئەسکەمیلێکی لێیە و جێی دانیشتنی پازدە بیست کەسێکی تێدا دەبێتەوە و لەوێ دادەنیشن. بەوەی کە وێنەی جەلال تاڵەبانی لە ژوورەکەدا هەڵواسراوە، پێدەچێت ئەو خانووە، بارەگایەک یا بنکەیەکی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان بێت. دوای بەخێرهێنانی میوانە تورکەکە، لە نێوان خۆیاندا دەکەونە گفتوگۆ و بەوەدا، کە سەنعان قەسساب و کابرای تورکە، پرسیار لە چەند کوردێکی دانیشتووی کۆڕەکە دەکەن، دەردەکەوێت، کە هەمووان چاوەنۆڕی هاتنی جەلال تاڵەبانی دەکەن. کوردەکان لە وەڵامی پرسیارەکانی کابرای تورکەی میوان و سەنعان قەسسابدا، لەمەڕ نەگەیشتنی جەلال تاڵەبانییەوە دەڵێن، کە ئەو، واتە: تاڵەبانی، برێک دوادەکەوێت و هاکەزانیتان پەیدا بوو. پاش ماوەیەکی کەم، جەلال تاڵەبانی، پەیدا دەبێت و خۆی وەژووردا دەکات. ئەویش، سەنعان قەسساب و کابرای تورک و هەندێکی دیکەیش لەوانەی نێو ژوورەکە، لە باوەش دەگرێت و ماچ و

مۆچیان لەگەڵدا دەگۆڕێتەوە و زۆر بە گەرمی بەخێریان دەهێنێت و پاشان دادەنیشێت و هەمووان دادەنیشن. جەلال تاڵەبانی، لە سەر کورسییەک لە نێوان، کابرای تورک و سەنعان قەسسابدا، دادەنیشێت. تاڵەبانی کراسێک و پانتۆڵێکی لەبەردایە و کراسەکەی بە سەر پانتۆڵەکەدا شۆڕ کردووەتەوە، بۆیە ورگەزلەکەی بە قەوارەی سروشتیی خۆی، دەرناکەوێت. تاڵەبانی تەسبێحێکی درێژی بە دەستەوەیە و خێراخێرا دەنکەکانی بە شوێن یەکدیدا دەجووڵێنێتەوە و تەقەیان لێ هەڵدەستێنێت. میوانە تورکەکە و سەنعان قەسساب، پێیان سەیرە، کە تاڵەبانی، بەو کراس و پانتۆڵەوە هاتووە و قات و جلی پۆشتە و فەرمیی لەبەردا نییە و پرسیاری ئەوە لە نێوانیاندا دێتە ئاراوە. ئیدی لەو باسی جلەوە، کابرای تورک و سەنعان قەسساب و تاڵەبانی دێنە سەر باسی ئاووهەوا و گەرما و فێنکی و ئەوانە. تاڵەبانی لەگەڵ کابرای تورک و سەنعان قەسسابدا، بە کوردی قسان دەکات و کابرای تورکیش بە تورکی و سەنعان قەسسابیش بە هەردووکیان. وەرگێڕێک قسەکانیان دەگۆڕێتە کوردی و تورکی. پاشان باسی سلێمانی و هەولێر دەکەن و تاڵەبانی باسی ئەوە دەکات، کە لە سەرکردەیەتیی حیزبەکەی ئەودا، چەندین هەولێری هەن و نموونەی: عەدنان موفتی، سەعدی پیرە، کۆسرەت و ئەرسەلان بابیز و...ئەوانە دەهێنێتەوە. دواتر باسی ئەوە دەکەن، کە بۆ بە سلێمانی دەگوترێ شار و سەنعان قەسساب، بە تورکی، بۆ میوانە تورکەکەی ڕوون دەکاتەوە و دەڵێ، کە ئەوە هەر لە سەردەمی عوسمانییاندا وا نێونراوە و هەمان ڕستە، یەک دووجاران دەڵێتەوە و باسی ئەوە دەکات، کە جاران خەڵکی سلێمانی لە هەرکوێیەک بووایەن و کە بگەڕابانەوە بۆ سلێمانی دەیانگوت: "دەچمەوە شار" یا "دەچینەوە شار" و ئەو وشەیە بە کوردی دووپات دەکاتەوە و باسی ئەوەش دەکرێت، کە خەڵکی سلێمانی بە هەولێر ناڵێن شار و هەولێر بە گوندێکی گەورە دادەنێن. تاڵەبانییش پێدەکەنێت و گەلێک کەیفساز دیار دەبێت. پاش کەمێک، هەموو هەڵدەستنە سەر پێ و ژوورەکە جێدەهێڵن و دەچنە دەرێ و بەرەو ئۆتۆمبیلەکانیان دەچن. کە سەنعان قەسساب بەرەو ماشێنەکەی دەچێت، تاڵەبانی بانگ دەکاتە چەکدار و زەلامەکانی خۆی و دەڵێت: "دەرکەی بۆ بکەنەوە!". ئەوجا سواری ئۆتۆمبیل دەبن و دەچنە دەشتاییەک، کە هێندە لەوێوە دوور نییە و لەوێ دادەبەزن. جەلال تاڵەبانی و سەنعان قەسساب، خێراخێرا لەیەک نێزیک دەبنەوە و باوەش بەیەکدیدا دەکەن و بە دەنگی بەرز پێدەکەنن و بەردەوامیش دەستی ڕاستیان، لە نێو دەستی یەکدیدایە . ئەوجا باسی ئەو زەوییەی لە سەری ڕاوەستاون، دێتە گۆڕێ و تاڵەبانی و سەنعان قەسساب، هەمدیس ئامێز بۆ یەکدی دەکەنەوە و توند خۆ بەکدییەوە دەنووسێنن و لەو کاتەدا، تاڵەبانی خۆی نەوی دەکات و شۆڕدەبێتەوە و بە سەر دەستی سەنعان قەسسابدا دادەچەمێتەوە و دەستی قەسساب ماچ دەکات و ئەوجا بەدەم پێکەنین و قاقاوە و بە لەئامێزگرتنەوەی سەنعان قەسسابەوە، قیت دەبێتەوە و سەنعان قەسسابیش بە تورکی بە کامێرابەدەستەکان و وێنەگران دەڵێت: "دەی وێنەمان بگرن!". جەلال تاڵەبانییش، وەک ڕوونکردنەوە و خستنەسەرێکی قسەکەی سەنعان قەسساب، دەڵێ: "پێشانی کاک مەسعوودی بدەن، با ئێسکم هێندەی دی لەکنی سووکتر بێت! با ئێسکمان سووکتر بێ لەوێ!". ئەوجا تاڵەبانی، کە دەستی ڕاستی لە نێو دەستی سەنعان قەسسابدایە، قامکەکانی دەستەکەی دیکەی، دەستی چەپی، ڕێک وەک جامبازێک، دەجووڵێنێتەوە و لەپی دەکاتەوە، وەک چۆن مرۆڤ، داوای پارە لە کەسێک دەکات و ئاماژە بۆ ئەوە دەکات، کە دەست بە باخەڵدا بکات و بە سەنعان قەسساب دەڵێت: "دەی بێنە، جا بڵێ کوردستانی فرۆشت!". ئەوجا هەردوو، تاڵەبانی و سەنعان قەسساب، کە ئامێزی یەکدی و دەستی یەکدی بەرنادەن، وەک نیشانە و ئاماژەیەک، کە ئەو خاکە یا ئەو شوێنە یا ئەو وڵاتە، کە لە سەری ڕاوەستاون و لاقیان لە سەریەتی، هەردوو تێیدا هاوبەشن و هی هەردوو لایانە، هەردووکیان لاقی ڕاستیان، دەخەنە تەنیشت یەکدی و پێی ڕاستیان، چەپوڕاست بە

تەنیشت یەكدییەوە دادەنێن. پاشان باسی ئەوە دێتە ئاراوە، كە ئەوان(توركمانەكان) چەندیان دەوێت! تاڵەبانی ئاماژە بەو زەوییە دەكات و دەڵێت: "ئەوە هەزار دانەیە، چوارسەدی دەدەین بە ئێوە". مەبەستی تاڵەبانی، لە هەزار دانە، ئەوەیە، كە ئەو زەوییە هەزار پارچە جێ خانووە و چوارسەد لەو هەزارە دەداتە توركمانەكان. تاڵەبانی جارێكی دیكە دەڵێت: "چوارسەد دەدەین بەو برایانە". ئەوجا كابرای تورك دەڵێت:"من دەمەوێت ئەو كارە زوو تەواو بكرێت، بۆ ئەوەی سبەینێ تاپۆی ئەو زەوییانە لەگەڵ خۆمدا ببەمەوە". پاشتر باسی ئەو زەوییە دەكەن، كە پەنجا دۆنمە. دواتر باس لەوە دەكرێت، كە ئەو چوارسەد ماڵە توركە بهێنرێن و لە سەر ئەو عەردەی، كە بۆیان دادەنرێت، چادریان بۆ هەڵدەن و لەوێ بە شێوەیەكی كاتیی نیشتەجێ بكرێن تا خانوویان بۆ دەكرێن. ئەوجا تاڵەبانی وەك پێشاندانی كۆمەك و هاریكارییەكی زیاتر و چوونەپێشەوەیەكی چاوتێرانەتر بۆ سەنعان قەسساب و توركمانەكان دەڵێت: "ئێمە هەموو شت بۆ ئەو برایانە تەرتیب دەكەین، ئاو، كارەبا، هەموو شتێكی دیكە". كابرای میوان، واتە: توركەكە، بەو خزمەت و چاوتێرییەی، تاڵەبانی قایل دەبێت. كابرای تورك، ئەندازیار و شارەزای خۆیانی لەگەڵە و بۆ دروستكردنی خانووەكان و بە ئەنجاگەیاندنی پرۆژەی نیشتەجێكردنەكە، پرسێك بەو دەكات و ئەویش وەك نیشانەی قایلبوون، سەری بۆ دەلەقێنێت و ئیدی بڕیار دەدەن، كە هەموو كارەكان، بگرنە ئەستۆی خۆیان، واتە: توركەكان ئەنجامی بدەن. لەو ساتانەدا، سەنعان قەسساب و تاڵەبانی، خێراخێرا داوای وێنەگرتن دەكەن و دەشڵێن:"ئێمە بڵاوی دەكەینەوە!". تاڵەبانی و قەسساب، خۆشخۆش باوەش بەیەكدا دەكەن. دواتر خەڵكەكە وەڕێ دەكەون و كامێراكەش دەگوێزێتەوە سەر دیواری خانوویەك، چەند چەكدارێك لە بەردەمیدان و لە سەرەوەی خانووەكەش ئاڵایەكی شین دەشەكێتەوە، كە مانگ و ئەستێرەیەكی تێدایە، لە سەر دیواری خانووەكەش بە عەرەبی نووسراوە:"مكتب علاقات الجبهة التركمانية في كويسنجق"، واتە: نووسینگەی پێوەندەكانی بەرەی توركمانی لە كۆیسنجەق. كامێراكە دەچێتە ژووری ئەو خانووەوە و چەند توركمانێك لەوێ دانیشتوون و دادەنیشن و هەموو بسكەی سمێڵیان دێت. تاكە تێبینییەك، كە دەكرێت لەمەڕ ئەو فیلمەوە بگوترێت، ئەوەیە، واپێدەچێت تەواوی ئەو فیلمە بە كامێرایەكی شاراوە و بێ پێزانینی جەلال تاڵەبانی و حیزبەكەی گیرابێت و توركەكان، یا توركمانەكان(كە هەردوویان هەر یەكن)، یا دەسگا سیخوڕییەكانیان، هەر بە مەبەستی بەماڵكردنی ئەو زەوی بەشینەوەی تاڵەبانی بە سەر توركماناندا و هەڵگرتنی ئەو فیلمە وەك دۆكیۆمێنتێك، بۆ پاشگەزنەبوونەوەی تاڵەبانی و سەلماندنی ئەو خۆسووككردنەی وی كرابێت.

<u>هەڵسەنگاندنێك:</u>

فیلمی "خۆسووككردن"، بەشێكی گچكەیە لە فیلمێكی گەلێك دووروودرێژ. بنەمای هزری و ئایدیۆلۆژی ئەم فیلمە، لە دید و فەلسەفەی "جەلالیزم"ەوە سەرچاوە دەگرێت و تەواوی ئەو ئەكتەرانەش(كوردەكانیان)، كە ڕۆڵ لەم فیلمەدا دەلیزن، ئیدی چ ڕۆڵی سەرەكی بێت یا لاوەكی، خەڵكانێكی "جەلالیست"ن. یەكەم بەشی ئەم فیلمە، لە ساڵی 1964دا، ساز كرا و ئیدی بەردوام و تا ئێستا، وا دەگاتە سیونۆ ساڵێك، ئەم فیلمە درێژەی هەیە و بەشی نوێی دەخرێتە سەر و ئەكتەری نوێی تێدا بەشدار دەبن و ڕووداوی كتوپڕ و سەرسووڕهێنەری دیكە دەگرێتە خۆ. كە بەشی یەكەمی ئەم فیلمە ساز كرا، سیناریۆ و كاری ڕێژی و كارە هەرەسەرەكییەكانی دیكەی، هونەرمەندی مەزن ئیبراهیم ئەحمەد، وەئەستۆی خۆی گرتبوو. ڕۆڵە هەرەسەرەكییەكان و قارەمانانی فیلمەكە ئەودەم، ئیبراهیم ئەحمەد و جەلال تاڵەبانی، دەیانلست. هەرچەندە ئەو دووانە چالاكترین ئەكتەر و قارەمان بوون، لێ تاكە ئەكتەر نەبوون،

بەڵکە کۆمەڵێک ئەکتەری چالاکی دیکەیشیان لەگەڵدا بوون، مانەندی: عومەر دەبابە، عەلی عەسکەری، حیلمی عەلی شەریف، مەلا عەبدوڵڵا ئیسماعیل(مەلا ماتۆر)، عەبدورڕەحمان زەبیحی و....ئەم دەستەیە، ئەم ئەکتەرە چالاکانە، بە پارە و پووڵی ساواکی ئێران و ڕێژیمە نەتەوەییە عەرەبییە شۆڤینیستەکەی بەغدا و دنەدانی نەیارانی کورد و سەرپەرشتی و چاودێری و مامۆستایی و ڕێنوێنیی و ڕێبەریەتیی هونەرپیشەی مەزن، ئیبراهیم ئەحمەد، بە تۆبەرەی "خۆسووککردن"ەوە، هاتنە مەیدانی هونەرەوە. ڕووداوەکانی ئەو تۆبەرەیە و وێنەکانی، تەنێ لە کوردستان ڕوویان نەداوە و نەگیراون، بەڵکە بەشێکیشیان لە تاران و هەمەدان و بەغدا، ئەنجام دراون. بەشەکانی دیکەی ئەم فیلمە، یەک بە دووی یەکدا هاتن و ئەم دەستەیەش، تا بڵێی لە تەواوی ئەو کارە هونەرییانەی، کە ئەنجامیان داوە، چالاک و لێزان بوونە و لەو بەشانەی ئەم فیلمە، کە لە نێوان سالانی 1966-1970دا چێ کراوە، ئەکتەرەکانی ئەم فیلمە، گەیشتوونەتە ترۆپکی ڕۆڵلستنیان و ئەوپەڕی هونەرکاریی خۆیان نواندووە. هەر لەو ساڵانەشدا، ئیدی ئەستێرەی هونەریی تاڵەبانی، تا دەهات هەڵدەکشا و بەرەبەرە "ئیبراهیم ئەحمەد"ی باوکی گیانیی و ڕێبەر و فەیلەسووفی ئەو ڕێبازە، خۆی دەدایە کەنار و تاڵەبانی بۆ خۆی، ئەو ڕۆڵەی دەستەبەر دەکرد و شوێنی ئەو باوکەی دەگرتەوە. دیارە دوای ئەو ساڵانەش هیچ ڕەوش و بارێک، پەکی کارەکانیانی نەخستووە و ڕێکوپێک کاری خۆیان ئەنجام داوە. ساڵ لە دوای ساڵ، هونەرمەندی چالاکی دیکە، هاتوونەتە نێو ئەو تیمەهونەرییەوە و پەیدابوون و لێزانیی و توانستی خۆیان نیشانداوە. ساڵی 1983، جارێکی دی ئەو هونەرمەندانە، گەیشتنەوە دوندی کاری هونەری و بەشێکی یەکجار گرنگی دیکەی ئەو فیلمەیان، لە پشتاشان و قرناقا چێ کرد. یەکێک لەو ئەکتەرانەی، کە تا ڕادەیەک لە هەمووان زیاتر و لێزانانەتر، ڕۆڵی لەبەرچاوی لست، نەوشیروان مستەفا بوو. ئەم ئەکتەرە هەر لە 1964یشەوە لەگەڵ ئەو دەستە هونەرییەدا بوو و شاگردی مامۆستایانی خۆسووککردن، ئیبراهیم ئەحمەد و جەلال تاڵەبانی بوو، بەڵام ئەو ساڵانە ئەم ، ڕۆڵی لاوەکی و لە پاش پلەی دەیەم و دوازدەیەم و ئەوانەوە دەلست. ساڵانی 1994 تا 1997 و ئەوانە، ئەم دەستە هونەرییە بە چالاکییەکی نوێوە هاتنەوە مەیدان و کاری مەزنتریان لە تۆپبارانی پەرلەمانی کوردستان و کوودێتای سەربازیی لە هەولێر و وەدەرنانی حیزبی هاوبەشی دەسەڵات و دابەشکردنی باشووری کوردستان بۆ دوو کەرت، ئەنجام دا. لەو بەشەی ئەو ساڵانەی فیلمی "خۆسووککردن"دا، ئەکتەری نوێ و خوێنگەرم پەیدابوون، کە زۆر زرنگانە ئاگری جەنگی نێوخۆ و کوردکوشتنیان خۆش دەکرد، هەر بۆیەش ڕۆڵی گەلێک چالاکیان وەرگرت. بۆ ئەو ماوەیە، دەکرێ نێوی ئەکتەرانی وەک، جەبار فەرمان، کۆسرەت ڕەسووڵ، مەلا بەختیار، فەرەیدوون عەبدولقادر، سەعدی پیرە و دەیانی دیکەش، بخرێنە نێو لیستی ئەکتەرە چالاکەکانەوە. ئەم بەشەی "خۆسووککردن"، کە لە سەرەوە باسمان کرد، لە ساڵی 2001 دا، چێ کراوە. جەلال تاڵەبانی، ڕۆڵی قارەمان دەبینێت. کاتێک، کە بە سەر دەستی سەنعان قەسسابی، سەرۆکی بەرەی تورکمانی، تۆرانی، دژەکورد، کەونەبەعسی، سیخوڕی دەسگا سیخوڕییەکانی عێراق و ڕێژیمی سەددام حوسەین و میتدا دەکەوێت و دەیلێسێتەوە، جەلال تاڵەبانی، هێندەی دنیایەک مەزنیی دەداتە لایەنە هونەرییەکەی، ئەم بەشەی ئەو فیلمە. ئەوەی تاڵەبانی دەیکات، داهێنانە لە بوار، و بەخشینە بە، ڕەوتی خۆسووککردن و سووکایەتیبەخۆکردن و بیانیپەرستی و دژایەتی کورد و شۆخیکردن بە خاکی کوردستان. بەو بەرەنگاربوونەوە و سنگدەرپەڕاندنەی خۆی، کە دەڵێت: "پێشانی کاک مەسعوودی بدەن، با ئێسکم سووکتر بێت لە کنی!"، واتە: وێنەکانی کە لەگەڵ سەنعان قەسسابدا دەیگرێت و ئەو پێکهاتنەی لەگەڵ ئەودا و دەستماچکردنی سەنعان قەسساب، کە تاڵەبانی شانازی پێوە دەکات، تاڵەبانی هێندەی دی هونەرپیشەیی و زیرەکی و زرنگی و لێزانی خۆی، لە بواری وڵاتفرۆشتن و بیانیپەرستی و دژبە گەل و نەتەوە و

وڵاتی خۆ بوون و خزمەتی دەسگا سێخوڕییەکانی ئەملا و ئەولا و خۆسووککردن و سووکایەتیکردن، بە هەرچی بەها نیشتمانی و نەتەوەییەکان و ئەتککردنی گیانی وڵاتپارێزی و کوردایەتی، دەنوێنێت و هێندەی دی ئێسکی خۆی، نەک تەنێ لە کن مەسعوود بارزانی، بەڵکە لە کن هەموو کورد، سووکتر دەکات! ئەوەی تاڵەبانی لەو فیلمەدا دەیکات، واتە: دەستماچکردنی سەنعان قەسساب، جاری یەکەمی نییە، ئەمە دووەم ماچی مێژوویی تاڵەبانییە، یەکەمیان ئەوەی ساڵی 1991ی بوو، کە وەک هەنگ، لە لامل و ڕوومەتی سەددام حوسەینی سەرۆکی نەدەبووەوە و وایدەزانی شیلەی گوڵ هەڵدەمژێت. ئەمانە دوو ماچن، کە دەبوو و دەبێ هەمیشە وەبیر خەڵکی کورد بهێنرێنەوە. کە تاڵەبانی، پێی دەخاتە تەنیشت پێی سەنعان قەسساب و وەک موڵکدار و هاوبەش لە خاکی کوردستاندا، نیشانی دەدات، پێیوایە ئەو بۆ خۆی خاوەنی خاکی کوردستانە و ئەو خاکەی بە سەر تورکمان و میت و بەعسی و تۆرانیدا دەیبەشێتەوە، هی خۆیەتی و بە میرات لە باوک و باپیرییەوە بۆی بەجێهێڵراوە و هیچ جۆرە ئازارێک و ختووکەیەک، ویژدانی ناجووڵێنێت و ناهەژێنێت. تاڵەبانی بەو چاوتێرییەی لە بەشینەوەی زەویدا، هەر دەڵێی پیاوەتی بە ئاوی حەمامەوە دەکات. تاڵەبانی لەو کردەوەیدا، وەک زۆرینەی کردەوەکانی دیکەی، بیر لەوە ناکاتەوە، کە ئەو چوارسەد جێخانووەی، ئەو دەیداتە برایانی تورکمانی، ئەو برا تورکمانانەی دەیکەنە پزدان و گەرای هەزاران سیخوڕی میت و تۆرانی و نەیاری کورد، لە کوێیش، لە دەشتی کۆیە، لە جێگەیەکدا، کە هەرگیز و بە درێژایی مێژوو، یەک ماڵە تورکمانی تێدا نیشتەجێ نەبووە. بەو کارە تاڵەبانی، خاکی وڵاتەکەی خۆی و زێدی مرۆڤی کورد، گەمار و پیس دەکات. ئەگەر ئەو هەموو ماچ و مۆچ و خۆلەیەکهەڵسوون و یەکدی لە ئامێزگرتنەی، تاڵەبانی و قەسساب، لەم ئەوروپایە پێشانی خەڵک بدرێن، تەنێ بە یەک شت باسیان دەکەن و یەک نێویان لێ دەنێن، ئەویش ئەوەیە، کە ئەو زەلامانە، بێ هیچ سێودوولێکردن و گومانێک، هاوجنسباز، نێرباز "هۆمۆسێکسوێل"ن. لەم جیهانەدا تاکە یەک کەسی دیکە پێ دەزانم، هێندەی جەلال تاڵەبانی، حەز بەو جۆرە ڕامووسان و لەئامێزگرتن و خۆپێوەنووساندن و خۆلەیەکهەڵسوونە، ساختەکارانە بکات و لەوەی بەرانبەری نەبێتەوە و بە یەک ماچ و یەک دەستگوشین و یەک ئامێز قایل نەبێت و وەک مێشی بە خورما و دۆشاو و شەکرەوە نووساو و چەسپی دووقولو، هەرگیز لێ نەبێتەوە، ئەویش "یاسیر عەرەفات"ە. تەنێ ئەبوو عەممار(أبو عمار)، شان لە شانی ئەبوو شەللال(ابوشلال) دەدات و ملانێی لەتەکدا دەکات. پاش وردبوونەوەیەک لەم بەشەی ئەو فیلمە و لە دیرۆکی سیونۆ ساڵەی ئەو فیلمە، دوای جەڕدانی بیرگە و هۆشی خۆمان، ئەو ئەنجامەی دەیگەینێ، ئەوەیە: ئەگەر خەڵکی کورد، مرۆڤی ئاسایی کورد، هەژار، نەدار ، نەخوێندوو، ژن، پیاو، زارۆک، پیر، خوێندوو، سیاسەتکار و هەرچی چین و توێژ و دەستە و کۆمەڵێکی کورد هەیە، لە کوردستان و لە هەندەران و لە هەر قوژبنێکی ئەم جیهانە، برێک ڕاستگۆیانە و بوێرانە و نیشتمانپەروەرانە، بنۆڕنە ئەزموونی ئەم فیلمە و ئەزموونی ئەکتەرەکانی و سرووش و هزرێک، ئەم فیلمە و ئەو هونەرکارانە، بە گیان و میشکی مرۆڤی کوردی دەبەخشن و پرسیارگەلێک، ئەو فیلمە دەیوروژێنێت، زۆریان پێ سەیر دەبێت، زەلامێکی مانەندی تاڵەبانی، ببێتە ڕێبەر و سەرکردەی نەتەوەیەک و خەڵک شوێنی بکەوێت. جەلال تاڵەبانی، ئەگەر لە نێو هەر خاک و خەڵک و نەتەوەیەکی دیکەی ناکورددا بووایەت، ئێستا زۆر لە مێژ بوو، بە چەپڵە و هووها، شاربەدەر کرابوو و کاتیی بە سەر چووبوو و ئێکسپایەر بووبوو.

2003/11/13